Prof. Marcel Lapteș

FÂNTÂNA DORURILOR

Fenomenul poeților populari a apărut cu mulți ani în urmă odată cu „luminarea" masei țărănești când în satul românesc se constituie sistemul „școlilor rurale" cu predare în limba română în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, la început timid prin câțiva țărani dotați, mai toți cu știință de carte, iar mai târziu printr-o mișcare consacrată legată de apariția numeroaselor gazete țărănești în **Oravița, Timișoara, Lugoj, Arad, Hunedoara** conduse de „Condeieri plugari", cum sunt **Teodor Rusu, Ilie Crăciunel, Dumitru Brânzei, Tata Oancea, Paul Tărbățiu**, toți din Banat și **Nicolae M. Isac** din Hunedoara.



Scriitorii țărani, cum îi numesc unii etnologi își afirmă cu talent și demnitate spiritul creator mai ales începând cu 1950, când încep să-și publice creațiile în revistele vremii într-o **perioadă neagră a satului românesc** în care cultura comunistă dirijată a început demolarea spirituală a comunităților rurale, anulând prezența mitico-religioasă din eposul spiritual țărănesc, impunând stupidul concept al formării omului nou, multilateral dezvoltat.

Scrisul românesc s-a opus, pe cât a putut, aestor ingerințe politice și exegezii fenomenului au scos în evidență aceste eforturi, evidențiind importanța contribuției poeților populari la formarea unei literaturi folclorice noi, ca fenomen al inovației spirituale.

Pentru că poeții populari își trag seva creatoare din filonul tradiției țărănești utilizând mijloace de exprimare artistică proprie bogăției etosului unei civilizații, cea a satului românesc, revelatoare pentru mentalitatea omuui de la țară. Acești creatori populari fac parte din patrimoniul cultural național și ocupă astăzi, un loc bine definit ca factor activ în întreținerea cotidianului globalizat al **identității** și **diversității culturale**.

În acest sens, **Centrul de Cultură și Artă al Județului Hunedoara** a înțeles pe deplin misiunea de conservare și valorificare a scrisului țărănesc în contextul **tradiției și modernității**, organizând anual o sărbătoare a creatorilor populari din județul nostru, țară și diaspora, sub genericul **„Din toată inima"**. Creațiile literare ale acestora au fost cuprinse periodic în **antologii literare** prin care s-a promovat valorile poetice, spiritualitatea populară a scrisului țărănesc din mai multe zone etnofolclorice ale țării: **„Florile pământului" – 2002, „Lumina din cuvinte" – 2007, „Nesfârșitele plaiuri" – 2009, „Constelația satelor" – 2014**, și cea mai recentă apariție **„Fântâna dorurilor" – 2017**. Aceasta din urmă carte, apărută datorită insistențelor și eforturilor domnului Ciprian Nicolae Roman, managerul instituției, se constituie ca un florilegiu poetic, un fenomen care se (re)continuă ca **unitate în diversitate** în cadrul poematic al scrierilor unui număr de 102 scriitori țărani hunedoreni (28), din satele țării (63) și din diaspora (9).

Nu ne propunem să analizăm critic textele literare și nici să facem aprecieri și ierarhizări a valorilor. Credem că specialiștii culturii populare vor stabili elementele specifice și poziționarea acestora în structuraa folclorului contemporan. Antologia **„Fântâna dorurilor"** va rămâne în acest sens plină de sentimentele nesecate ale satului românesc dintotdeauna, o adevărată ladă de zestre a hărniciei și talentului acestor „meșteri mari, calfe și zidari" ai scrisului țărănesc.